

Forord

Å skrive bachelor er den største og mest krevende oppgaven jeg har skrevet. Derfor er jeg evig takknemlig for all hjelp jeg har fått i form av idéer, tilgang, støtte, oppmuntring, hint og mer konkrete forslag i selve skrivingen. Jeg har lært utrolig mye og sitter igjen med en større kunnskap om det å skrive akademisk og å reflektert enn jeg hadde før jeg begynte på oppgaven. Dette semesteret har vært litt annerledes enn tidligere år, grunnet korona pandemien, som gjorde at universitetene ble stengt for fysisk tilgang 13. mars 2020. Det resulterte i at jeg trengte ekstra oppmuntring fra venner, familie og veileder. Takk for dette.

Veileder Jorunn Kaasa har hjulpet meg med å sette gode rammer for hva oppgaven skal inneholde i de ulike innleveringene vi har hatt. Jeg har selv uttrykt behov for struktur og tidsfrister, noe hun har skapt, som har hjulpet meg veldig til å gjøre ferdig deler underveis. Hun har i tillegg gitt god hjelp til innhenting av kilder, konstruktiv kritikk og tips til forbedringer. Hjertelig takk! Venner og familie har jeg fått min mor til å korrekturlese oppgavetekstens andreutkast, sjekke om forklaring av fagord og begreper er forståelig og om det er en rød tråd igjennom hele oppgaveteksten. Takk!

Jeg ønsker så klart og å takke informantene mine for deres tid og for deres gode innspill. Uten dem hadde det ikke vært noe empiri. De ansatte på Fellesverket fortjener også en takk for å ha fått lov til å poste innlegg på den interne Facebookgruppen for å finne informanter til oppgaven og til å få bruke lokalet til å gjennomføre det ene intervjuet. Det andre intervjuet ble gjennomført på Sosiologisk poliklinikk, derfor ønsker jeg også å takke denne plassen for lån av lokalet. Samt at jeg har fått bruke plassen til å sitte å arbeide med bacheloroppgaveskriving og å låne bøker og andre ressurser herifra. Når jeg har arbeidet på Sosiologisk poliklinikk har jeg stort sett arbeidet med oppgaven min samtidig som Tor Anders Bye og Serafima Andreeva har arbeidet meg egne oppgaver. Tusen takk til dere for gode innspill, samtaler, forslag til forbedringer, kritikk og ikke minst sosial oppmuntring ved frustrasjon og stressende tanker.

Katrine Rønning Larsson

Trondheim

22. mai 2020

Innholdsfortegnelse

1. Innledning.....	4
1.1 Problemstilling.....	5
1.2 Organisering av oppgaven.....	5
2. Teori.....	6
2.1 Flyktning innvandrere og migrant.....	6
2.2 Integrering, segregering og assimilering.....	7
2.3 Nasjonalisme, norskhet, kultur og kulturforskjeller.....	8
2.4 Sosial kapital.....	9
2.5 Tredjeplass.....	10
2.6 Fellesskap og tilhørighet.....	10
2.7 Tidligere forskning.....	11
2.8 Presisering av problemstilling.....	12
3. Metode.....	12
3.1 Fokusgruppeintervju.....	13
3.2 Informanter.....	13
3.3 Intervjuguiden.....	15
3.4 Koding av dataene.....	15
3.5 Etikk og personvern.....	16
4. Analyse.....	16
4.1 Hva kan deltakerne finne på når de er på Fellesverket?.....	16
4.2 Inkludering.....	17
4.3 Segregering.....	18
4.4 Forskjellige kulturer.....	19
4.5 Typisk norsk.....	21
4.6 Verdier og holdninger.....	22
4.7 Familiens rolle.....	23
4.8 Kommunikasjon.....	24
5. Avsluttende diskusjon.....	25
5.1 Mine funn.....	25
5.2 Begrensninger i oppgaven.....	27
5.3 Videre forskning.....	28
Litteraturliste.....	29
Vedlegg.....	31
I. Intervjuguide.....	31
II. Samtykkeskriv.....	35
III. Redigert tabell hentet fra ssb.no.....	38

1. Innledning

Temaet mitt er integrering av flyktningeinnvandrere i det norske samfunnet. Jeg har valgt å fokusere på flyktninger, og ikke alle type innvandrere, grunnet at dette er en gruppe som oftest tenker å bli i landet i lang tid og ofte ønsker å innstille seg det nye landets regler og normer samt ta vare på noen egne verdier og kulturtrekk. I tillegg er oppgavens omfang for liten til å kunne utarbeidet en god analyse av integrering av alle type innvandrere i Norge. Grunnen til at jeg ønsker å skrive om dette temaet er fordi det er et av hovedfagfeltene innenfor sosiologien og at antall flyktninger i Norge har økt de siste årene.

I 2011 brøt det ut borgerkrig i Syria, og i 2014 gjorde IS enorme fremskritt, noe som resulterte i en internasjonal flyktningkrise. De fleste flyktet til nabolandet Tyrkia, og mange flyktet etter det til europeiske land som Tyskland, Ungarn, Sverige og Norge. Det ble bestemt at Norge skulle ta imot 8 000 syriske flyktninger. I tillegg til flyktninger fra Syria hadde Norge i dette tidsrommet nest mest flyktninger ifra Eritrea og Afghanistan, hvor mennesker flyktet fra forfølgelse og ustabile regimer (Wedén, 2015). I innsamlingen av data til denne oppgaven ble det funnet ut at det er flest flyktningeinnvandrere fra Midtøsten området av de innvandrerne som oppholder seg Fellesverket. Landene som nevnes er Syria, Kurdistan, Afghanistan, Eritrea og Kongo.

Denne økningen av innvandring til Norge i forhold til flyktningkrisen i 2015 synes i den statlige statistikken fra årene 2010 til 2019. I 2010 var tallet 151 066, og frem til 2019 har dette tallet økt gradvis til å bli 233 794 (SSB, 2019).¹ Det er en økning på 82 728. På bakgrunn av at det har kommet flere og flere flyktninger til Norge de siste årene mener jeg at det er nødvendig å forske på hvordan integrering fungerer i Norge. Det blir viktig å integrere innvandrere for å få et godt balansert og rettferdig samfunn hvor alle føler seg inkludert og trives.

I følge norsk integreringspolitikk er det viktig både å være integrert i arbeid/sysselsetting, utdanning, levekår og deltakelse i samfunnslivet. En slik deltakelse kan gjøres ved å delta politisk, benytte stemmerett, delta i frivillige organisasjoner og lignende. For lokale valg trenger vedkommende kun å ha bodd i Norge i tre år for å kunne avlegge stemme, men for å

---

¹ Redigert tabell hentet ut fra SSB sin nettside er vedlagt. Jeg har selv regnet ut totalt antall flyktninger fra alle landene (både med norsk og med utenlandsk statsborgerskap) for hvert år i den vedlagte tabellen, da dette ikke stor på tabellen fra før av som ble hentet ut fra ssb.no

stemme ved stortingsvalg er det krav om norsk statsborgerskap, hvor et av hovedkriteriene er å ha bodd i landet i minst syv år (Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, 2015, s. 16 – 17). I denne oppgaven fokuserer jeg på hvordan flyktningeinnvandrere integreres ved deltakelse i samfunnet, og eventuelt hvordan flyktningeinnvandrere sin deltakelse kan integrere norskfødte i egne verdier og kulturtrekk.

Sosiologer har i lang tid skrevet om ulike former for integrering, og det er viktig å reprodusere forskning innenfor noe som har blitt forsket på tidligere for å kunne sjekke om funnene fortsatt er relevante. Det er og viktig å komme med ny forskning innenfor samme sosiologisk tema for å videreutvikle den sosiologiske forståelsen av integrering i samfunnet vi lever i. I tillegg er jeg personlig engasjert i integrering og mener det er viktig å inkludere alle i samfunnet. Jeg har erfaring i hvordan flyktningeinnvandrere blir integrert i norske integreringsaktiviteter ved å selv være frivillig i Røde Kors. Forskningen min bygger på en artikkel skrevet av Ihle (2017), med tittelen «Integrering – samfunnsfelleskapets opptakskrav?». Denne artikkelen gir meg bakgrunnskunnskap for å forske på oppgavens spørsmål. Artikkelens omfang er å gi en forklaring i hva samfunnets ønske med integrering er, om det skal skapes felles verdier, gode levekår, samfunnstilhørighet og hvordan integrering påvirker velferdssamfunnets bærekraft. I denne oppgaven bruker jeg først og fremst delene fra artikkelen som handler om det å skape felles verdier og samfunnstilhørighet. Dette er noe jeg belyser i min egen data, analyse og diskusjon.

1.1 Problemstilling

«I hvilken grad er kultur- og verdi utveksling ved norske integreringsarenaer enveis eller toveis»

1.2 Organisering av oppgaven

I denne oppgaven skal jeg først forklare noen sentrale begrep og teorier. Jeg vil videre gå dypere inn i teoriene som jeg finner mest sentrale og diskutere relevansen av disse teoriene opp mot min problemstilling. Videre skal jeg belyse tidligere forskning opp mot oppgavens tema, før jeg forklarer mitt eget valg av empiri og hvordan innsamlingen av data har gått. Disse dataene vil videre bli analysert og til slutt diskutert opp mot teori, tidligere forskning, egen forskerrolle og hvorvidt de gir gode funn til oppgavens problemstilling.

2. Teori

Først og fremst vil jeg definere begrepene migrant, innvandrer og flyktning, hvilke likhetstegn som finnes mellom disse begrepene og hvordan flyktning er en type innvandrer. Jeg vil etterpå forklare forskjellen på integrering, segregering og assimilering. Tekstene jeg har valgt gir et innblikk i hvilke tanker flyktninger selv har om integrering, og hvilke tanker norskfødte og den norske stat har om integrering. Under teorien fremmes også begrepene nasjonalisme, norskhet, kultur og kulturforskjeller for å rette blikket mot kulturutveksling. Til slutt vil jeg skrive om hva sosial kapital, hva som menes med tredjeplass, hva som skaper tilhørighet, fellesskap og solidaritet. Disse teoriene gir størst blikk på verdiutveksling mellom nasjonaliteter.

2.1 Flyktning, innvandrer og migrant

Det finnes flere måter å definere både begrepene flyktning, innvandrer og immigrant. Jeg vil starte med å se på begrepene migrant og innvandrer, for så og forklare begrepet flyktning ut ifra disse begrepene.

I følge store norske leksikon er innvandrer definert som en person som flytter til et land med sikte på å bosette seg der (Store Norske Leksikon, 2019).

I følge Carling, referert i Odden (2018), kan migrasjon kort defineres som «bytte av bosted». Og om man flytter fra et land til et land er det kategorisert som *internasjonal migrasjon*. Om vi velger å definere en migrant ut ifra kategorien internasjonal migrasjon vil vedkommende fra hjemlandets perspektiv være en *utvandrer*, og fra landet migranten bosetter seg i er vedkommende en *innvandrer*. Når vi kategoriserer migranter er dette ofte på grunnlag av årsak for migrasjon. I Norge kan man søke om opphold på bakgrunn av flukt, arbeid, familie og utdanning. Disse fire kategorierne gjenspeiles i den norske innvandringsstatistikken (Odden, 2018, s. 21 - 25). I forhold til denne kategoriseringen velger jeg å fokusere på dem som søker opphold på bakgrunn av flukt.

En flyktning er i følge FNs flyktningkonvensjon en person som har flyktet fra sitt hjemland, og som med rette frykter forfølgelse på grunn av rase, religion, nasjonalitet, politisk oppfatning eller tilhørighet til en bestemt sosial gruppe. Personen som flykter må ha krysset en internasjonal landegrense for å regnes som flyktning. I Norges utlendingslov gis det

flyktningstatus til dem som defineres som flyktninger i flyktningkonvensjonen, og dem som står i fare for å bli utsatt for dødsstraff, tortur eller annen umenneskelig eller nedverdiggende behandling/straff hvis de reiser tilbake (FN, 2019).

UNHCR (FNs høykommissær), referert i Odden (2018), mener at «flyktninger ikke er migranter». Dette fordi de har andre behov. Flyktninger blir sett på som tvungen migrasjon, imens migranter migrerer frivillig. Men dette er mye kritisert, siden de fleste migrasjoner skjer på bakgrunn av individets begrensninger og muligheter (Odden, 2018, s. 22 – 23).

Men siden jeg i denne oppgaven har valgt å avgrense min forskning til flyktninger som en type innvandrere ønsker jeg å gå dypere inn i forklaring av dette begrepet. Spesielt tenker jeg da på *enslige mindreårige flyktninger*. De reiser alene, uten foreldre eller andre foreldreansvar. Andre kategorier innenfor begrepet flyktning er *prima facie* - flyktninger, *overføringsflyktninger* og *klimaflyktninger* (Odden, 2018, s. 26 – 27). Enslige mindreårige flyktninger vil ha et stort behov for å finne seg et nytt sosiale nettverk som kan gi dem omsorg, siden de er unge og flykter alene uten familie.

2.2 Integreering, segregering og assimilering

Når det snakkes om integrering i dag er tillit og deltakelse to viktige momenter. Hvor høy tillit en samfunnsborger har til staten og hvor stor deltakelse vedkommende har til ulike samfunnsoppgaver er med på å bestemme om vedkommende er innenfor eller utenfor. I de fleste migrasjoner er det snakk om å flytte på seg for å kunne leve et akseptabelt liv med trygge hverdager og en viss materiell standard. I tillegg ønsker de fleste å ta vare på egen identitet og sosiale relasjoner fra hjemlandet, samtidig som man går inn som deltaker i et annet samfunn (Tjora, 2018, s. 42 – 44).

Integrasjonsbegrepet har lenge stått sentralt som noe den norske politikken ønsker å oppnå og noe som måles, og dermed et sentralt begrep i norsk sosiologi. Assimilering har lenge hatt negativ klang og forbindes med tvangspolitikk og undertrykkelse av minoriteters identitet og kultur. Innenfor sosiologien har *Chicagoskolen* vært en sterk aktør i utviklingen av assimilering som begrep (Friberg & Midtbøen, 2017). Selv om begrepet ikke har helt lik betydning i dag som da, er det fortsatt interessant å se på begrepet knyttet opp mot integreringspolitikk. I følge Alba, referert i Friberg & Midtbøen, er ny tolkning av begrepet at det handler om at symbolske, etniske og kulturelle grenser. De blir over tid mindre

betydningsfulle for folks liv. På mikronivå betyr det at enkeltpersoner gjerne tar til seg majoritetens identitet og praksis (Friberg & Midtbøen, 2017).

Segregering skjer derimot når en gruppe mennesker velger å skyve seg bort ifra majoritetens identitet og praksis, motsatt av integrering. Det er særlig brukt for å opprette etniske skillelinjer sosialt i befolkningsgrupper (Store Norske Leksikon, 2018). Det finnes både demografisk, etnisk og sosioøkonomisk segregering. Det har å gjøre med hvor en gruppe av samme type mennesker velger å bo, arbeide eller oppholde seg på fritiden. I ekstreme tilfeller av segregering oppstår gettoer, lukkede bydeler. Her bor en gruppe mennesker med flere likhetstrekk sammen. Det kan for eksempel være at alle kommer fra samme nasjon og arbeider i samme yrke med omtrent lik inntekt. I et slikt området er *fellesskapslikhet* sterkt (de slipper å være den «annerledes» personen), men det går utover interaksjonen med mennesker som ikke bor i gettoen (Henriksen, Levang, Skaar & Tjora, 2017, s. 64 – 66).

Segregering kan knyttes opp mot teorier om rasekolonier, som Frantz Fanon forsket på. Han opplevde selv rasisme i sitt eget liv som kan ha vært bygget på kolonitiden. Han hørte barn si til foreldrene sine «*Maman, look, a Negro; I'm scared!*» og han opplevde at kvinner han møtte når han bodde i Frankrike gikk langt unna han når de passerte hverandre på gaten. Med disse erfaringene skrev han boken *Black Skin, White Masks*. Den handler om psykopatologiske effekter av kolonier og menneskers opplevelse av å være kolonisert. Historiene av kolonier og slavetid gjorde at folk hadde en bevissthet om at hvite mennesker var mer siviliserte enn svarte mennesker, som skapte en ubalanse i interaksjon dem imellom (Ritzer & Stepnisky, 2018, s. 562 – 567). Disse historiene av kolonier og tanker om hvem som er mest siviliserte skapte og skaper raseskillelinjer i befolkningen. Det setter mennesker i bås i forhold til etnisitet og hudfarge og kan gjøre at befolkningen blir segregert.

2.3 Nasjonalisme, norskhet, kultur og kulturforskjeller

Noe som er typisk norsk og nasjonalistisk kan være vanskelig for innvandrere å identifisere seg med, da mye bygger på historie. Eksempler på dette kan være det norske kongehuset, barna som vinker på 17. mai, det å gå i 17. mai tog, å bruke bunad, flaggene, vikingtiden, Eidsvoll, fred & frihet. Nordmenn har stor tillit til staten, blandingsøkonomi er sentralt og velferdsstat er godt etablert i det norske samfunnet. Dette er ikke alltid like enkelt for innvandrere å forstå når de er nyankommet til landet. (Aghasi, Fangen & Frønes, 2006, s. 21 – 22). I hjemlandet kan synet på staten være helt annerledes. Flere land har korrupte stater,

styringsformer eller myndigheter og er dermed ikke like villige til å betale skatt eller har like stor tiltro til staten.

Det kan være store forskjeller på kulturen i hjemlandet i motsetning til kulturen i det nye bostedslandet for en som innvandrer til et nytt land. Dette kan gjøre at innvandrerne opplever å føle på annerledesheten og en fremmedfølelse. Det å bli kategorisert som innvandrer skaper stigmatisering og utgjør en betydelig praksis av hvordan tilværelsen oppleves, uansett hvilke land vedkommende har utvandret fra. Men å være innvandrer er midlertidig, i form av at det er det første skrittet i generasjonens bevegelse mot fullt medlemskap. Med dette menes statsborgerskap, arbeidsplass og å ha en nasjonal tilhørighet (Aghasi, Fangen & Frønes, 2006, s. 13 – 18).

Istedenfor å tenke at alle skal *smeltes* sammen i et samfunn er det mulig å tenke på samfunnet som en salatbolle. Med dette menes det at det multi – etniske *ristes* sammen. Forskjellige kulturer i samme samfunn trenger ikke være negativt, eller å skape ulikheter. Kulturelle og sosiale spenninger kan være sterke og de kan skape ny kunnskap til individer og til samfunnet som helhet (Aghasi, Fangen & Frønes, 2006, s. 27).

2.4 Sosial kapital

Det finnes ulike former for kapital som kan bestemme hvor individ blir plassert i samfunnets hierarki. I følge Pierre Bourdieu er det hovedsakelig økonomisk kapital, kulturell kapital og sosial kapital. Økonomisk kapital handler om å ha materielle verdier, stor formuer og høy lønn. Kulturell kapital finnes i tre tilstander: den *kroppsliggjorte*, den *objektive* og i en *institusjonalisert* tilstand. Uansett tilstand vil den kulturelle kapitalen handle om kunnskap, litteratur, utdanning, kunst og lignende vedkommende besitter. Sosial kapital handler om hvilke type medlemskap vedkommende har i hvilke type grupper i samfunnet. Disse relasjonene kan vises i enda større synlighet ved bruk av materielle eller symbolske bytter. Volumet av ens sosiale kapital vil avhenge av ens nettverk, som enten vil være institusjonalisert fra fødsel (for eksempel familienavn, klasse, fødsels- og oppvokst sted og grunnskole) eller utviklet gjennom personlig utvikling i forhold til ens egne valg (utdanningsvalg etter grunnskole, yrke, venner, partner og å flytte til et nytt bosted). Med andre ord kan vi si at nettverk er et produkt av individuelle eller kollektive investeringsstrategier som bevisst eller ubevisst er rettet mot å etablere eller reprodusere

sosiale relasjoner som er direkte anvendbare på kort eller lang sikt. Hvilket nettverk vedkommende har vil bestemme graden av sosial kapital og dermed en form for symbolsk makt i samfunnet (Bourdieu, 2006).

2.5 Tredjeplass

I 1999 utviklet Ray Oldenburg begrepet tredjeplass som handler om en tredje plass man kan føle tilhørighet til. Første plass er som regel hjemmet og andre plass er ofte skole/arbeidsplass/utdanningsinstitusjon. Eksempler på tredjeplasser kan være kafé, pub, bibliotek, nærbutikk, treningsstudio, bensinstasjon og kjøpesenter. Grunnen for å definere en slik tredjeplass er å vektlegge dem som *sosiale institusjoner* for de som benytter seg av tilbudene. De som anser en plass for å være ens tredjeplass vil mene at plassen har stor betydning for eget liv, og at plassen dermed er viktig (Tjora, 2018, s. 28). Dette begrepet kan være essensielt for å se på tilhørighet og nærhet til plasser.

2.6 Fellesskap og tilhørighet

Fellesskap kan finnes i mange forskjellige institusjoner, og vår egen følelse av tilhørighet vil avhenge av denne følelsen av fellesskap. I Tjora (2018) blir Emile Durkheim referert i hans utvikling av begrepene organisk og mekanisk solidaritet. Durkheim studerte fellesskap i arbeid og fellesskap i samfunn. Han brukte ordet «mekanisk» som en metafor fra fysikken for å tenke på folk som blir koblet sammen ved interne krefter, som dem som forårsaker at molekyler forbinder seg til hverandre til fast stoff. Med denne metaforen mente Durkheim at mekanisk solidaritet var en form for sosial integrering av medlemmer i et samfunn, hvor de hadde felles verdier og overbevisninger. Det mekaniske samfunnet var bygget på en *kollektiv bevissthet*, hvor hvert individ hadde en tatt – for – gitt – forestilling om hva det kollektive handlet om. Organisk solidaritet ble opprettet som en kontrast til dette, hvor sosial integrasjon oppstår ut ifra enkeltpersoners behov for hverandres tjenester. Han mente at det moderne samfunnet bygger på solidaritet, og det førmoderne bygger på mekanisk solidaritet (Tjora, 2018, s. 22). I den vestlige verden er de fleste samfunn moderne og bygger på solidaritet, mens i andre nasjoner kan det være en mer førmoderne mekanisk solidaritet. Dette er interessant å tenke over når det er snakk om verdiutveksling i integrering mellom nordmenn og innvandrere.

2.7 Tidligere forskning

Ihle har skrevet en artikkel om integrering av innvandrere i Norge. Hun mener samfunnet stiller for høye krav og at innvandreres bruk av sosialtjenester er en hjelp til å «bli integrert». Likt som det hun skriver, prøver jeg også å få frem her, at integrering er en toveisprosess mellom individ og samfunn. Hun viser til Emile Durkheim sitt fokus på sosial orden og samhørighet for å opprettholde et samfunn som gjennomgår dype forandringer og oppløsninger av sosiale normer og verdier. Og at det er det som skjer om et samfunn tar imot store grupper med innvandrere på en gang. Integrering handler ofte om grenser og forhold som har å gjøre med fordeling av nasjonal velferd. Det er ønskelig at innvandreren skal få en samfunnstilknytning gjennom arbeid, utdanning og opplevelse av tilhørighet. Det er meningen at innvandreren skal være med å påvirke velferdsstaten gjennom innflytelse i demokrati og deltakelse i sivilsamfunn. Både innvandreren og den norskfødte samfunnsdeltakeren skal ha gode levekår. Men siden integrering blir målt på effektivitet og lønnsomhet er det lett å ramle utenfor, og en inkluderingspraksis kan bli til en ekskluderingspraksis hvor det finnes elementer av utestengelse, stigmatisering og rasisme. Den største utfordringen fremover er å balansere den menneskerettslige og humanitære utfordringen som ligger i økt innvandring med fornyelse av velferdsstaten og ivaretagelse av rikets sikkerhet (Ihle, 2017).

2.8 Presisering av problemstilling

«I hvilken grad er kultur- og verdi utveksling ved norske integreringsarenaer enveis eller toveis»

For å presisere denne problemstillingen supplementeres følgende spørsmål:

- Hvor integrert føler flyktningeinnvandrere seg i det norske samfunnet?
- Hvor integrert er norskfødte samfunnsmedlem i innvandrere sin bakgrunn?

3. Metode

Jeg har brukt kvalitativ metode for å samle inn data til min oppgave. Det er fordi jeg mener man får et dypere innblikk i folks tanker og meninger med benyttelse av kvalitativ metode, fremfor kvantitativ. Innenfor kvalitativ forskning kan man velge mellom flere former for innsamling av data. Jeg så på intervju eller observasjon som de mest relevante og valgte ut ifra disse to metodene å benytte intervju som metode. Det skaper en samtale om temaene jeg

ville det skulle diskuteres om. Under observasjon har man ikke like stor mulighet som forsker til å styre samtaler eller tanker rundt temaet det skal forskes på.

Jeg valgte også å arbeide på en stegvis- deduktiv induktiv metode (også kalt SDI), ved av jeg først valgte tema og problemstilling. Etterpå fant jeg et utvalg som passet til min problemstilling og utførte intervju. Videre bearbeidet jeg dataen jeg samlet inn fra utvalget og fant så teori som passet til min data. Etter jeg hadde funnet relevant teori kodet jeg dataen og analyserte den med teorien i bakhodet. Jeg gikk altså litt frem og tilbake mellom empiri og teori, noe som er typisk i SDI. Den induktive måten å arbeide på er «oppadgående» fra empiri mot teori, imens den deduktive måten å arbeide på er «nedadgående». SDI tydeliggjør forskningsprosesser som ikke er fullt lineære (Tjora, 2017, s. 18-19).

Mitt valg av metode er ikke kun gjort på bakgrunn av teori og det faglige, det er og i noen grad basert på praktiske forhold. Metoden er preget av tilgangen min på informanter, mulighetene mine for å utføre intervju, ressursene mine og egen kunnskap, erfaring og lyst (Tjora, 2017, s.36 – 37).

3.1 Fokusgruppeintervju

Jeg valgte å ha to fokusgruppeintervju da jeg på forhånd tenkte at de ville føle seg mest avslappet og trygg om de ble intervjuet i grupper. Det kan for mange virke skremmende å dele oppfatninger, ideer og meninger alene, men i grupper blir det mindre terskel for å diskutere på et dypere nivå. Et fokusgruppeintervju kan gjøre at ideer utvikles i gruppen ved at deltakerne i gruppen intervjuer frem og tilbake. Denne diskusjonen frem og tilbake skaper større bredde og dybde i dataen min (Krueger & Casey 2000, s. 24).

3.2 Informanter

Tilgangen min til informanter har jeg fått på bakgrunn av min egen frivillige innsats i Røde Kors. Jeg er selv frivillig i to aktiviteter og har valgt å plukke ut informanter fra en av aktivitetene som passer til temaet til oppgaven. Røde Kors er en veldedig organisasjon som støtter og hjelper mennesker, både i Norge og internasjonalt. Hovedoppgavene til Røde Kors er å avdekke og hindre nød, å gi rask respons og å lindre når kriser oppstår, samt å bidra til å styrke lokalsamfunnet (Røde Kors, 2020). I Trondheim har Røde Kors en plass for ungdom som heter Fellesverket, hvor det finnes flere aktiviteter som handler om å skape fellesskap og å skape tilhørighet. Aktiviteter som blir nevnt i løpet av intervjuet er «kompis», «jentegrappa»

og «sosial møteplass». *Kompis* handler om å være en kompis for andre, inkludere alle og å skape sosial nettverk for de som ikke har så store sosiale nettverk fra før. Målgruppen for aktiviteten er bosatte enslige mindreårige og unge flyktninger, som sammen med jevnaldrende kobles sammen inn i kompisgrupper basert på alder, felles interesser og ønsker. *Jentegruppa* er en kulturell møteplass for jenter mellom 15 og 25 år hvor det finnes på hyggelig aktiviteter som å spille spill, lage mat, dra på tur, bowling og lignende (Røde Kors, 2020). *Sosial møteplass*, også kalt *åpen møteplass for ungdom* på nettsiden, handler om å gi ungdom en gratis plass å være hvor de kan føle på tilhørighet og et fellesskap. De kan henge, snakke og spille. Det er en mangfoldig plass med fullt av liv. Disse aktiviteten har et tilholdssted som heter *Fellesverket*. Sosial møteplass er en aktivitet som alltid skjer på Fellesverket, imens *Kompis* og *Jentegruppa* varierer om de oppholder seg på Fellesverket eller om de bare møtes der for å dra videre til et annet sted (Røde Kors, 2020). På Fellesverket er de fleste som er innvandrere fra Midtøsten, og noen fra Afrikanske land, noe jeg kommer tilbake til i analysedelen.

Informantene til denne oppgaven ble rekruttert ved at jeg skrev et innlegg i den interne Facebook gruppen til frivillige på sosial møteplass, men flere av de som er medlem i denne gruppen er og frivillig på andre aktiviteter hos Røde Kors, derav blir *Kompis* og *Jentegruppa* nevnt i analysen. I innlegget mitt forklare jeg oppgavens omfang og at jeg ønsket å intervju 3-4 personer. Jeg presiserte allerede da at svarene blir anonymisert, og at de som ønsket å stille skulle kontakte meg slik at vi kunne avtale sted og tid nærmere.

Lorentzen, referert i Tjora, snakker om at når flere gløder for det samme skapes en kollektiv innsats og et fellesskap. Dette er sentralt for frivillig arbeid og dugnadsånd i sivilsamfunnet. I Norge er dugnad historisk utbredt, og handler om å arbeide sammen mot et felles mål, uten lønn, innenfor et bestemt tidsrom, og gjerne med sosiale innslag som vaffel, kaffe/brus/øl (Tjora, 2018, s. 110). Delanty, referert i Tjora, snakker om hvordan denne kollektive innsatsen som dugnad og frivillig arbeid ofte er igangsatt og vedlikehold på grunn av samfunnets ildsjeler, entusiaster eller entreprenører. Disse ildsjelene skaper da en interessant kobling mellom individualisme og kollektiv forpliktelse og verdsetting (Tjora, 2018, s. 111). Disse ildsjelene er tydelige blant de frivillige i Røde Kors, hvor det meste av organisasjonens arbeid er basert på frivillighet. Faktisk er et av Røde Kors sine syv prinsipper frivillighet. De andre prinsippene er humanitet, upartiskhet, nøytralitet, uavhengighet enhet og universalitet (Røde Kors, 2020).

Etter å ha fått tak i informanter gjennom en intern Facebookgruppe på Fellesverket, opprettet jeg gruppesamtale på Messenger med de jeg skulle intervju. Etterpå avtalte vi sted og tidspunkt som passet for alle til å gjennomføre intervjuene. Under intervjuene opplyste jeg om at jeg skulle bruke talebåndopptaker, noe som var i orden for informantene mine.

Utvalget mitt består av fire informanter fra 19-25 år, hvor halvparten er gutter og halvparten jenter. De studerer/ går skole og en av de har en deltidsjobb ved siden av. De er som sagt frivillige i en eller flere aktiviteter hos Røde Kors, og noen av informantene har vært eller er frivillig i andre veldedige organisasjoner i tillegg. Grunnen til at de driver med frivillig arbeid er hovedsakelig at de vil gi noe tilbake til samfunnet. De ønsker å bli kjent med flere mennesker i samme aldersgruppe og/eller bruke ferdighetene og tiden sin til noe som føles nyttig. Informantene har vært frivillige i Røde Kors i alt fra 4 måneder til 3,5 år. For å skape anonymitet til informantene har jeg valgt å gi dem fiktive navn: Aron, Bob, Clara og Dina. Dette øker også transparensen og dermed refleksivitet i oppgaven.

3.3 Intervjuguiden

Intervjuguiden jeg skrev tilsa at intervjuene kom til å være 40 – 60 minutt, noe de ble. Jeg valgte å ha åpne spørsmål i min intervjuguide, da det fører til en bredere og dypere diskusjon mellom informant og intervjuer, samt informantene seg imellom siden jeg hadde fokusgruppeintervju. Jeg ønsker å skape reflekterte diskusjoner hvor informantene kunne gruble litt over hva de egentlig tenkte og dermed få et bredere svar. Jeg ønsket helst at informantene skulle diskutere seg imellom, og ikke bare svare på hva de først og fremst tenkte var svaret på spørsmålet.

3.4 Koding av dataene

Etter å ha gjennomført intervjuene til denne oppgaven transkriberte jeg lyd om til tekst i tillegg til å fjerne sensitiv data og data som kan spores tilbake til personer. Dette ble gjort på grunn av personvern tilknyttet informantene. Etterpå valgte jeg å kode dataen ved hjelp av HyperRESEARCH. Dette er et verktøy for koding som hjalp med å få oversikt over hva jeg hadde funnet og å lettere kunne finne frem relevante sitater. Etter å kodet alt av materialet laget jeg kodegrupper, får så å hente ut en rapport fra HyperRESEARCH med kodegruppene. Kodegruppene jeg endte opp med var: 1. Andre kulturer, 2. Fremtiden, 3. Inkludering, 4. Kommunikasjon, 5. Om de frivillige, 6. Segregering, 7. Typisk norsk, 8. Verdier og

holdninger og 9. Hva gjør de. Jeg fjernet etter dette unødvendig tekst og symboler som blir med når man henter ut rapport fra HyperRESEARCH, i tillegg til at jeg fjernet noen koder (og kodegrupper) som jeg mente var irrelevante for min problemstilling tilknyttet denne oppgaven. Videre i arbeidet skrev jeg en analyse tilknyttet de kodene jeg hadde omgjort til tekst. Jeg beholdte de fleste av kodegruppene som underoverskrifter i min analyse. Under hver av disse underoverskriftene skrev jeg kortfattet om hva hvert tema handlet om før jeg gikk mer inn på detaljert tekst tilknyttet hver av dem under sitt tema. Noe av teksten skrev jeg om til egne ord og noe av teksten beholdte jeg som originale sitat, i de tilfellene jeg mener det var hensiktsmessig for å fatte konteksten i funnene.

3.5 Etikk og personvern

Før jeg møtte informantene mine informerte jeg dem om at svarene deres er anonyme og vil bli konfidensielt behandlet. Jeg spurte på forhånd om det var greit at jeg brukte lydbåndopptaker, i tillegg til å gjenta spørsmålet rett før intervjuet ble gjennomført. Rett før intervjuene ble gjennomført fikk alle informanter et samtykkeskriv som er vedlagt nederst i denne bacheloroppgaven. Dette samtykkeskrivet leste jeg høyt før jeg gav det til dem slik at de kunne lese gjennom selv og skrive under.

Siden jeg gjennomførte mine intervju før det kom nye retningslinjer grunnet koronapandemien, brukte jeg de første samtykkeskrivene som var lagt ut på våre læringside samt de retningslinjene som først gjaldt for personvern. Jeg møtte alle fysisk, noe jeg er glad for siden det kan skaper større tillit mellom intervjuer og intervjuobjekt, og dette var noe som var anbefalt i første omgang før det kom nye smittevernstiltak.

4. Analyse

Jeg skal som sagt undersøke i hvilken grad kultur og verdi utveksling ved norske integreringsarenaer er enveis eller toveis. For å finne ut av dette har jeg spurt spørsmål i intervjuene om kultur og verdi, både de frivilliges egne tanker og hva de har observert på Fellesverket.

I mine to fokusgruppeintervjuene fant jeg ut at de fleste som arbeider som frivillig er der fordi de vil hjelpe andre, at de selv føler seg veldig inkludert og at de synes fellesverket er en

veldig inkluderende plass. Jeg fant ut at deltakerne og de frivillige på fellesverket føler en tilhørighet til plassen og at de dermed opptrer på en respektfull måte ovenfor hverandre og ovenfor den fysiske plassen.

4.1 Hva kan deltakerne finne på når de er på Fellesverket?

På Fellesverket er det flere soner som deltakerne kan oppholde seg på. Det er en kafésone hvor det serveres varmmat i åpningstidene for sosial møteplass. I denne sonen kan deltakerne spille brettspill, kort, prate sammen og drikke kaffe/te. Den andre sonen er kalt aktivitetssone, hvor det spilles mer aktive spill slik som biljard, Fotball, pingpong, air hockey og FIFA. Folk pleier å gå fra en plass til en annen når de er på Sosial Møteplass. Når de spiller spill og andre aktiviteter kan de blande mellom hvem de er med.

«Når man har konkurranser som FIFA-turnering eller stol-leken så blander folk seg. Og på pingpong border er det mange forskjellige nasjonaliteter som spiller sammen. Og ofte kan de spille mot hverandre på FIFA, og da velge og være sitt eget land og nesten krige litt mot hverandre. Det blir litt nasjonalistisk av og til» (Clara).

Det prates veldig mye løst og fast på Fellesverket. Og når det spilles biljard, kort og lignende er det veldig mye konkurransedreven prat og humor om hvem som vinner. Noen ganger er det kun kommunikasjon om hva som foregår i spillet. Det er en veldig hverdagslig tone på Fellesverket

4.2 Inkludering

Røde Kors er en organisasjon som blant annet står for inkludering. Dette kommer tydelig frem i informantenes svar. De frivillige er ikke opptatte av å skille deltakerne på landbakgrunn eller annen bakgrunn.

«Det er ikke noe forskjell på hvor du kommer ifra i forhold til inkludering. Alle er inkludert her» (Bob).

«Ja, vi inkluderer alle som vil være med. Uansett funksjonsnedsettelse, språk, kultur, om de er heterofil eller homofil, deres livssyn. Alle kan møtes der. Det eneste som kan være ekskluderende er aldersregelen. Men det hadde jo vært litt rart om plutselig mange 50 åringer hadde kommet» (Clara).

«Vi har jo en ganske høy aldersgrense enn de andre fritidsklubbene da. Det gjør at vi inkluderer litt flere og at det da er et litt større tilbud. Det trengs. Vi tilbyr noe ingen andre gjør. Jeg synes det er bra» (Dina).

«Ja, sosial møteplass er kjempe inkluderende. Selve poenget med sosial møteplass er at det skal være en inkluderende plass for ungdom» (Aron).

Om noen er alene på sosial møteplass går enten frivillige eller deltakere bort for å spørre om alt er bra og om vedkommende vil være med å finne på noe. Det er spesielt bra om deltakerne selv tar initiativ, siden det er de frivillige sin jobb å få de som er alene til å være med andre deltakere. Og da er det enda bedre om deltakerne selv tar initiativ.

«Det er ofte nye deltakere på sosial møteplass og jeg ser at de blir godt tatt imot fra andre deltakere og vist rundt omkring og inkludert sånn» (Aron).

Clara poengterer at det på de andre Fellesverkene i de andre byer har det vært tyveri og hærverk, men ikke i Trondheim. Både deltakere og frivilligere er veldig glade i plassen og vil ikke gjøre noe galt. De føler veldig på tilhørighet til plassen, og ingen har lyst å se at plassen blir stengt. Det blir en kollektiv bevissthet og en tatt for gitt følelse om at alle skal oppføre seg på en viss måte. Dina fremmer også at det er en veldig inkluderende senterleder i Trondheim. Han inkluderer alle og gir alle klem. Han spør folk om hvordan de har det. Han bryr seg og viser at han faktisk bryr seg. Dette kan ha innvirkning på følelsen av tilhørighet til plassen på en mer mekanisk solidaritetsmåte enn en organisk solidaritet. Det mener jeg fordi det blir skapt en følelse av omsorg og at noen bryr seg om deltakerne, som er med på å skape en mer familie nær tilnærming til samfunnet. I det førmoderne samfunnet var arbeid mer familiedrevet, og en følelse av at samfunnsinstitusjoner er omsorgsfulle skaper en mekanisk forståelse av solidaritet. Senterlederens omsorg strekker seg videre til at deltakerne føler omsorg og tilhørighet ovenfor alle som drifter Fellesverket og til selve fysiske plassen.

«Vi føler at vi har tilhørighet her, og tror deltakerne også føler det. Ja, jeg føler meg trygg her og at alle kan være seg selv» (Aron).

«Det er en plass som inkluderer alle og en plass hvor man kan være seg selv. Det er en plass folk kan føle tilhørighet» (Dina).

4.3 Segregering

Alle informantene konkluderte med at det kan hende at folk grupperer seg i gjenger med de som kommer fra samme land og har samme kultur. Det kom også frem i intervjuene at mange som flytter til Norge fra et annet land har de samme tradisjonene som da de var barn, og som er vanlig i hjemlandet. Aron mente at dette er synd, for da blir de ikke integrert med nye mennesker i Norge, men forholder seg kun til det som er kjent og kjært. Dina mente at språket noen ganger kan være en hindring, og at de kun prater sammen med de med likt morsmål.

«Faktisk, så ser jeg ofte at de fra samme land er med hverandre. Og det er jo litt dumt fordi da får de ikke muligheten til å lære om andre kulturer og sånn» (Aron).

«De bare foretrekker folk fra samme bakgrunn tror jeg» (Dina).

For å prøve å finne litt mer ut om det er noen former for segregering spurte jeg informantene om noen nasjonaliteter er overrepresentert, om de grupperer seg med de fra samme nasjonaliteter og om deltakerne inkluderer andre deltakere på tvers av nasjonaliteter. Jeg fant ut i intervjuene at det er flest deltakere er fra Midtøsten og at mange snakker arabisk. Informantene forteller at det virker som at flere er venner med hverandre utenfor Fellesverket i tillegg til å være venner innenfor Fellesverkets vegger. Dermed oppholder de seg sammen med de som de kjenner gjennom flere arenaer enn kun Røde Kors. På grunn av språket og bekjentskap utenfor plassen virker det som at noen grupper er segregert.

Det kom frem at de fleste deltakerne er veldig flinke til å inkludere nye deltakere og om de ser noen sitter alene går de ofte bort og spør om de vil være med å spille et spill eller noe. Det blir ofte mer rulling på hvem som er sammen med hvem når det kommer nye deltakere til plassen. I tillegg byttet deltakerne gjerne på hvem de er sammen med når de går fra en sone til en annen eller om de har lyst å spille et spesielt spill, og de dem vanligvis er sammen med ikke har lyst og spille det. Da spør de gjerne noen andre om de vil være med å spille med dem istedenfor.

«Når man har konkurranser som FIFA-turnering eller stol-leken så blander folk seg. Og på pingpong border er det mange forskjellige nasjonaliteter som spiller sammen» (Clara).

4.4 Forskjellige kulturer

Det er mange mennesker som bor i Norge som kommer fra andre land, og på grunn av dette har de med seg bagasje fra andre kulturer. Disse kulturene kan ofte gi oss stor glede og ny kunnskap. Jeg spurte i intervjuene om nasjonaliteter på Fellesverket. Da svarte informantene at det er flere som kommer fra Midtøsten, blant annet Syria, Kurdistan og Afghanistan. Det er også noen som kommer fra Afrikanske land, som Eritrea og Kongo. De fleste som kommer fra Midtøsten snakker arabisk, men selv om mange på Fellesverket snakker arabisk er det forskjeller i kulturen deres, likt som det er noen forskjeller mellom Skandinaviske land. Selv innad i samme landet er det noen forskjeller på hvilket området de kommer ifra. De kan for eksempel ha forskjellig måte å danse på og ulike tradisjonelle danser (Clara).

Det er flere forskjeller mellom land. Disse forskjellene varierer mye i forhold til hvor de kommer fra. Men mange sier maten, været og at det er flere muligheter her. I norsk tradisjonell mat er det ofte lite krydder i forhold til mat fra andre land, slik som India (Clara). Mange nevner at de har familie der de kommer fra og snakker en del om familien sin og at de ikke ble med hit (Dina). Noen nevner musikk og dans. I jentegruppa viste de oss dansene sine en kveld, og når jeg er ute på byen nå stjeler jeg litt av dansetrinnene deres. I denne gruppa er det jenter fra mange forskjellige land. Jeg lærte syrisk, Arabisk, Afghansk og Tyrkisk dans (Clara).

I Kurdistan er de vanligste høytidene nasjonaldagen og nyttårsaften. På disse høytidene spiser de god mat og drikke sammen med familien. På nasjonaldagen, som er 20. og 21. mars, spises det ofte tradisjonell mat som kofte og tennes bål. En person med kurdisk bakgrunn har invitert norskfødte hjem til seg for å lage kofte sammen (Bob).

Gjennom kjennskap på fellesverket har noen norskfødte blitt invitert hjem til en kurdisk familie for å lage kofte, som er tradisjonell kurdisk mat, noe både Aron og Bob mener er god integrering av nordmenn i kurdisk kultur (Aron & Bob).

I muslimsk kultur kan det være litt mer forskjeller på gutter og jenter enn hva det er i andre kulturer. Guttene tøffer seg og flørter veldig mye (Dina). Og jentene har uttrykt at det er enklere for dem å møtes når de kun er jenter. Derfor har det blitt opprettet en jentegruppe på Fellesverket.

«På jentegruppa har vi jo liksom bare jenter fordi det blir av og til enklere for dem å møtes når det kun er jenter. Men vi har også hatt arrangement med kompis gruppa og da, og da er det noen av jentene som ikke vil være med. Men noen jenter synes det er greit. Jeg tror det er mer kultur og at de er vant til at man prater sjeldent med gutter og noen prater til og med først med gutter om de er gift. Også er det noe med det muslimske, om at de må oppføre seg på en viss måte. Vi har jo noen norske jenter som er deltakere. Så det er litt blanding av kulturer på jentegruppa» (Clara).

4.5 Typisk norsk

Det finnes mye forskjellig som kan forklares som typisk norsk. For noen er det maten, for noen tradisjoner, kultur, verdier, dans, musikk, holdninger, høytider og mer. Av mat forteller informantene at brunost noe særegent norsk. Gjerne vaffel og brunost sammen.

De mest tydelige tradisjonene og høytidene vi har i Norge som kommer frem i intervjuene er 17. mai, jul, påske og nyttår. 17. mai er nasjonaldagen og da feires det med å gå i tog ol. Og de fleste har på bunad (Bob). I Trøndelag er det dessuten veldig vanlig å spise sodd (Dina). Jul feires med julemat som pinnekjøtt og ribbe, og gaver (Aron). Påska feires ofte på hytta, gjerne med alkohol (Dina). Det meste som har noe med mat å gjøre blir egentlig feiret i Norge, i tillegg til at Kristendomen spiller en stor rolle i hva som feires (Dina).

«Typisk norsk er å feire som om du er kristen, men ikke være det. Altså du feirer jul, men ikke for Jesus. Du gjør det for gavene og maten. Påska fordi du har lyst å dra på hytta. Og litt konfirmasjon og å gifte seg i kirka fordi besteforeldrene dine har gjort det. Liksom døpes, fordi det har blitt gjort i mange generasjoner. Jeg føler kristendommen har blitt mer kulturen våres enn en religion» (Dina).

En av informantene mine forteller om en flyktningeinnvandrer på Fellesverket som har opplevd å bli invitert hjem på julaften til en familie i Norge. Vedkommende synes det var veldig hyggelig å bli mottatt på denne måten. Det gjør at innvandreren for en tilknytning til norske tradisjoner selv og får en nasjonalfølelse slik som de norskfødte har. Selv de som nylig har kommet til landet og som enda ikke har opparbeidet seg en nasjonalfølelse ønsker å være med å feire det samme som nordmenn feirer.

«Jeg merker at det er flere som feirer jul enn kun de som er fra Norge. Jeg kjenner ganske mange som har andre kulturer og er fra andre plasser, men som uansett gjerne blir med på å gi julegaver og kanskje er til venner og sånn i jula. De gjør det ikke fordi de er kristne, men fordi alle andre gjør det. Så det og være en del av samfunnet er på en måte og feire jul. Det er jo folk som spiser vårruller på julaften bare fordi de vil ha jul de også» (Dina).

En annen ting som anses som typisk norsk er uavhengigheten. Dette kan kobles opp mot den vestlige organiske solidariteten. Det er forventet å være god i noe eksakt og å velge selv hva man vil bli god i, for så å bidra i samfunnet med sine kunnskaper og erfaring rundt det selvvalgte. I andre kulturer hvor det er mer mekanisk solidaritet er det større sannsynlighet for å bare velge det foreldrene jobber med å utdanne/arbeide med det samme. Da blir ikke uavhengighet og det å greie seg selv like tydelig.

«Ja, jeg synes det finnes mange forskjellige kulturer her i Norge. Men en ting som jeg mener er veldig innprentet i oss er uavhengigheten. Man skal greie seg selv og sånn» (Clara).

I tillegg vil personens kapital spille inn i hvor uavhengig vedkommende er. Om vedkommende har store midler, god utdanning og mye kunnskap er det enklere å ta seg friheten til å greie seg selv. Nettverket har og innvirkning i hvilke verdier en har, og om disse verdiene endres.

4.6 Verdier og holdninger

Når det er snakk om verdier og holdninger har informantene et inntrykk av at disse ikke forandres særlig fra barndom til voksen, eller fra flytting mellom nasjoner. To av informantene mener de ikke har endret egne verdier eller holdninger etter å ha oppholdt seg på Fellesverket, imens de to andre er mer usikre på om det er Fellesverket eller andre ting i livet som har gjort at de har endret sine holdninger og verdier. De fleste vil endre personligheten sin i noe grad over tid, men det er vanskelig å si når man endrer seg, og hva det er som gjør det.

Verdier som familie, venner og lignende forblir gjerne de samme, men mer hverdagslige holdninger og hvordan man skal oppføre seg i sosiale sammenhenger endres gjerne oftere. Dette kan for eksempel være at nordmenn ikke setter seg ved siden av fremmede på bussen for å småprate, noe en innvandrers fort finner ut av. Men når nordmenn først har kjennskap til en person viser vedkommende gjerne stor åpenhet, noe som kan være annerledes i andre kulturer (Dina).

Deltakerne på Fellesverket har stor respekt for plassen og for de frivillige. På de andre Fellesverkene har det vært tyveri og hærverk, men på Trondheim har ikke dette vært tilfelle. Det kan være fordi det er yngre frivillige på Trondheim enn i de andre områdene, og at

senterlederen er soppas inkluderende som han er. Da skapes det raskt tilhørighet mellom plass, frivillige, ansatte og deltakere.

«Jeg har opplevd at noen ikke har respekt for meg og hører helt etter, eller at de ikke liker maten eller taper i spill og blir sure, men stort sett er folk snille her og har respekt for de frivillige. De er også glad i plassen og tar vare på ting her. De har ikke ødelagt noe med vilje, og om noe blir ødelagt med uhell så gir de beskjed» (Aron).

4.7 Familiens rolle:

Når norskfødte har diskutert verdier med innvandrere på Fellesverket har det kommet frem at familie er veldig viktig for innvandrerne. De prater noen gang om hvordan de synes det er trist at de ikke er her med dem, men at de bor i andre land. De fremmer viktigheten av å ta vare på familien og den nærheten de føler til dem.

«Jeg føler at de setter mye mer pris på familien sin. Det er mange som ikke bor med dem, at de har flyktet uten dem og sånn. Og da prater de ofte veldig varmt om familien sin og at de har lyst å møte dem. Mens jeg tar det mer for gitt at jeg skal møte mamma om to timer, også bor deres familier på andre siden av jorda. Det er litt sånn at ja, jeg tar ting mer for gitt. Og de setter mer pris på det de får. Du blir litt blind av og være født og oppvokst i Norge, fordi vi får alt gratis. De setter mer pris på ting og sier mer takk. Veldig snille og hyggelige folk. De passer på at vi vet at vi gjør noe for dem» (Dina).

Disse verdiene om familien er noe som har blitt overført fra en nordmanns møte med en innvandrer. Det at de forteller henne at det er viktig å sette pris på det en har, får henne til å tenke over at hun har ganske mye. Det gjør at hun har minsket klaging på familie eller annet som andre verdsetter høyt.

«Altså jeg tenker mer over ting. Altså jeg tenker over at de møter kanskje ikke familien sin så ofte og da trenger ikke jeg å gni inn at jeg møter familien min ofte. Og at jeg flyttet ut fordi jeg orket ikke noe mer, det sa jeg til en deltaker en gang. Og da sa han: men du må jo ikke gjøre det. Familien er så fin og ha. De hjelper deg når du trenger hjelp. Og jeg bare: sant, men jeg er lei da. Men så fikk jeg så dårlig samvittighet etterpå da. Ja, jeg setter kanskje mer pris på ting. Også lærer jeg også mye ting, så ja. Men jeg har kanskje endret holdningene mine litt ja fra starten til nå, men det er veldig vanskelig å sette ord på akkurat hva. Man har det som regel bare litt i bakhodet, også kommer det frem i enkelte situasjoner. Noen ganger tenker jeg; orker jeg dette. Også bare ja, det gjør jeg. Jeg har gratis skole. Det her orker jeg. Det går fint» (Dina).

Respekten og nærheten innvandrere har ovenfor familien sin er ofte uavhengig om de bor sammen eller om de bor i forskjellige byer eller land. Om familien bor en annen plass enn

dem selv bruker de gjerne ferien sin til å besøke dem. Dette i motsetning til nordmenn som bruker ferien sin på å komme seg bort i fra familien og få en pause i hverdagen, eller å reise bort med familien sin for å få en pause i hverdagen (Clara & Dina).

«Og det der med at jeg har reist mye på ferie og sånn, og når jeg har pratet om det med deltakere som er innvandrere forstår de ikke helt hvorfor jeg skal dit og dit. Mange av dem reiser f.eks. til Tyskland for å møte broren sin eller noen andre familiemedlem. De drar ofte til Europeiske land. Ja, de er ofte litt spredt innad i familien sin. Noen bor i Tyskland, noen bor her. De bestemmer et land for og møtes liksom» (Dina).

«Nordmenn reiser jo ofte på ferie for å slippe unna folk. Veldig motsatt. Det er forskjellig utgangspunkt i reisen» (Clara).

«Ja, nordmenn reiser med familien eller bort fra familien, mens innvandrere reiser for å møte familien sin» (Dina).

En av de største forskjellene mellom innvandrerne sine verdier opp mot norskfødte sine verdier, og det er noe norskfødte har oppdaget etter å oppholdt seg på integreringsarenaen Fellesverket.

4.8 Kommunikasjon

Det er fort gjort å tenke at språk kan være en utfordring på plasser hvor det er flere etnisiteter og nasjonaliteter. Men på Fellesverket virker det faktisk ikke som om dette er største utfordringen, da det er flere måter å kommunisere på enn med kun språk. Man kan bruke handbevegelser, ansiktsuttrykk, viser filmer, videoer, musikk eller bilder av forskjellig for å formidle det en ønsker (Dina).

«Det er ganske mange som ikke kan norsk som er vant til å kommunisere på andre måter. Telefon, vise ting, tegn. Jeg føler det viktigste er å prøve og om man misforstår så går det også bra» (Dina).

Språk kan være noe som skaper forvirring. På Fellesverket er det mange som prater arabisk, og tonefallet de bruker kan lure hvem som helst.

«Altså habibi, trodde jeg jo først var et banneord. Haha. Så jeg ropte habibi, og de bare: maaw takk. Så da lurte jeg på; hva betyr det.. Det er vell sånn kjæleord. Ja, det betyr sånn «min kjære» og er veldig sånn for kjæresten nesten. Habibi, og habibti om det er jente» (Dina).

Andre ord som har blitt brukt er jalla jalla, som betyr kjapp deg. Det skjer ofte at både frivillige og deltakere, nordmenn og innvandrere, bytter mellom hvilket språk de prater.

«Jalla, jalla. Jalla, jall. Hehehe. Jeg bruker det hele tiden. Jalla, jalla, jalla, jalla. Gjerne også med tegnspråk i håp om at noen skjønner ordet. Kjapp deg, kjapp deg, kjapp deg. Sier du det til venner og sånn? Ja, det er så morsomt. Jeg bruker ofte og bytte mellom språk, og da spør ofte vennen mine» (Dina).

Her har altså informantene tatt til seg språk hun har lært fra innvandrere i sin egen hverdag, noe som blir en toveis kulturutveksling om hun lærer bort norske ord til den som lærer henne ord fra vedkommende sitt morsmål.

5 Avsluttende diskusjon

«I hvilken grad er kultur- og verdi utveksling ved norske integreringsarenaer enveis eller toveis»

For å forske på dette har jeg gjennomført fokusgruppeintervjuer, som er en kvalitativ forskningsmetode. Jeg brukte denne metodene for å skape diskusjon, bredde og dybde i svar. Dette mener jeg at jeg har fått ved at informantene diskuterte en del av spørsmålene mine seg imellom. Dette gjorde at jeg kom frem til funn som er veldig interessant i forhold til min problemstilling, hvor noen av svarene gir en anføring til at norske integreringsarenaer preger grad av toveis kultur- og verdi utveksling. Noen andre svar peker derimot imot det motsatte.

5.1 Mine hovedfunn

Fellesverket er en inkluderende plass hvor omtrent alle er velkomne, med en hverdagslig tone. Dette gjør at frivillige og deltakere føler en tilhørighet til plassen og behandler den og hverandre med respekt. Å ha en tilknytning til en slik plass, en type tredje plass, skaper fellesskap. Denne følelsen av tilhørighet og fellesskap er viktig for at en innvandrer skal kunne integrere seg i samfunnet. Tilknytningen til en tredje plass, og ikke hjemmet og skole/utdanningsinstitusjon/arbeidsplass, kan videreutvikles til at vedkommende føler tilknytning til samfunnet som helhet. Denne plassen dekker altså regjeringens ønske om at innvandrere skal ha en deltakelse i andre områder i samfunnet enn kun ens yrke/utdanning.

Når det er flere kulturer på samme plass er det naturlig at det oppstår noe segregering. Dette har det gjort på Frelsesverket. De som prater samme språk og har lik kultur grupper seg ofte i gjenger med likesinnede og holder seg til omtrent samme gjeng hver gang de kommer på besøk. Men det som er interessant å se på er at når de kommer nye deltakere til plassen så splitter det disse faste gjengene litt ved at de blir inkludert av mange og gjør at det blir skapt nye gjenger eller at man bare oppholder seg med nye mennesker den dagen.

De største forskjellene på norske verdier og verdier i andre nasjoner som finnes på Fellesverket er synet på kvinner versus menn, synet på familie og grad av uavhengighet. I de andre kulturene er de ikke like vant til å være sammen kvinner og menn, jenter og gutter, som vi er i Norge. Dette har bydd på noen utfordringer, og det har på grunn av dette blitt opprettet en egen jentegruppe. I tillegg virker det som om flyktningeinnvandrere har et større syn på viktigheten av familie enn hva nordmenn har. Et av de mest interessante svarene jeg fikk var at flyktningeinnvandrere reiste på ferie for å besøke slekt og familiemedlem, imens nordmenn reiste på ferie med familien sin eller bort i fra familien sin for å få en pause fra hverdagen. Dette synet på familie kan tolkes til grad av uavhengighet og selvstendighet. I Norge er dette verdier som verdsettes høyt, men i andre land er ofte familien verdsatt høyere enn en selv. Selv om disse verdiene nødvendigvis ikke endrer seg i integrering, skaper det noe ved at hver part kan ha forståelse for hvordan den andre tenker.

Når det er snakk om hvordan flyktningeinnvandrere blir mest integrert er det klart at dette er i høytidene. En av informantene mine påpekte at det er typisk norsk å feire som om du er kristen uten å være det. Altså du feirer alt av høytider og tradisjoner, uten å egentlig bry deg om det religiøse. Dette er noe flyktningeinnvandrere har tatt til seg ved at de blir med på julemiddag, de blir med på gaveutlevering og andre tradisjoner uten at det handler om noe religiøst for dem. Språket er og noe som innvandrere lærer i Norge, da dette er et krav i integreringspolitikken. I følge svarene mine er det slik at nordmenn lærer noe av språket til innvandrere. Dermed betyr det at integrering går begge veier i forhold til kultur, språk, mat, dans og musikk.

Kort forklart kan det sies at integrering i forhold til kultur går begge veier, men i forhold til holdninger og verdier blir disse gjerne bevart de samme som før møte med nye nasjonaliteter. Dette betyr at integrering i noen grad skjer begge veier som en toveiskommunikasjon. Om jeg

derimot ser på datamateriale i denne oppgaven og tidligere forskning handler det på samfunnsnivå mest om å assimilere innvandrere til en norsk væremåte.

5.2 Begrensninger i oppgaven

For å skape størst mulig transparens i oppgaven valgte jeg å bruke talebåndopptaker. I ettertid av det første intervjuet viste det seg at det ikke hadde blitt tatt opp lyd med talebåndopptakeren. Heldigvis hadde jeg planlagt å høre gjennom lydfilen rett etter intervjuet fant sted, slik at hukommelsen min fortsatt var veldig fersk. Jeg satt meg derfor ned og transkriberte alt jeg husket fra intervjuet om til tekst i et Word dokument. Jeg brukte intervjuguiden til hjelp for å huske bedre hele intervjuet, og siden jeg hadde noe kjennskap til informantene fra før av kan det ha hjulpet på hukommelsen. Jeg tror at jeg husket veldig store deler av intervjuet, men noen poeng kan ha blitt glemt. Dette tok jeg med meg som en ny erfaring når jeg skulle gjennomføre neste intervju. Da tok jeg først et testopptak før jeg startet intervjuet ordentlig. Jeg passet på å se at det lyste på diktafonen, noe som forteller at lydopptaket er i gang. Ved transkribering av det andre intervjuet var det enda mer sikkert å vite at sitat og utsagn fra informanter hadde transparent til det jeg skrev ned som tekst, siden jeg kunne høre nøyaktig hva de sa imens jeg skrev den transkriberte teksten.

I forhold til generalisering i utvalg hadde jeg kjønnsbalanse ved at halvparten var menn og halvparten kvinner, de hadde forskjellig utdanning og ulik tidslengde i hvor lenge de hadde vært frivillige. Det som kan minske generaliserbarheten av oppgavens funn er at alle informantene var frivillige og at de var i samme aldersgruppe. Frivillige i samfunnet er som sagt ofte assosiert med ildsjeler, og siden alle mine informanter var frivillige kan de betraktes som ekstra engasjerte samfunnsmedlem. Dette kan ha gjort at de tar større grep for å selv integrere seg i andres kulturer enn hva majoriteten av samfunnet gjør. Dette kan ha skapt liten grad av representativitet i Norges befolkning.

Noe annet punkt å diskutere for gyldigheten i oppgaven er at jeg selv har valgt hvilke sitat og annen informasjon som skal være med fra datainnsamlingen og over i oppgaveteksten.

Det faktum at jeg selv er frivillig i Røde Kors påvirker påliteligheten til oppgaven. Informantenes svar kan ha blitt påvirket av min relasjon til dem før intervjuene tok plass. Dette fordi de hadde tillit til meg fra før av. Om en annen forsker hadde gjennomført de samme intervjuene kan det hende informantene hadde svart annerledes, fordi de ikke har like

stor tillit til en fremmed som til meg som de hadde litt kjennskap til fra før av. Mest sannsynlig måtte forskeren da dedikert større tid til oppvarmingsspørsmål enn hva jeg selv hadde behov for, og dermed også mindre tid til reflektering, grubling og diskusjon informantene seg imellom. På grunn av at jeg selv er frivillig i integreringsaktiviteter er det usikkert om jeg klarte å overholde min forskerrolle fullstendig nøytral. Jeg forsker på et tema jeg selv finner interessant og har et engasjement ovenfor. Jeg hadde fra før av et håp om hvilken retning resultatet ville ende opp i. Jeg har noe bakgrunnskunnskap og erfaring fra frivillighet og Røde Kors som organisasjon. Dette kan ha vært positivt i intervjuguiden i forhold til at jeg fikk utformet seriøse og relevante spørsmål, men uheldig i form av mine egne forutinntattheter om Fellesverket og menneskene om oppholder seg der.

5.3 Videre forskning

Det kan det være interessant å forske videre på min problemstilling på et høyere samfunnsnivå, i tillegg til å forske på dette med et større og bredere utvalg i det norske samfunnet, samt ved å benytte deltakende observatør som metode. Ved å forske med et større og bredere utvalg vil det resultatene kunne antas å være mer generaliserbare til hele Norges befolkning.

Litteraturliste

- Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet. (2015). *Regjeringens mål for integrering*. Hentet fra https://www.regjeringen.no/contentassets/a15355e81b7a44f38f981337fe9a44f1/regjeringens-mal-for-integrering_13-3-15.pdf
- Bourdieu, P. (2006, 19. mars). Kapitalens former. *24* (2), 5 - 26. Hentet fra https://www.idunn.no/agora/2006/01-02/kapitalens_former
- FN- Sambandet. (2019, 21. juni). Flyktninger. Hentet fra <https://www.fn.no/tema/Flyktninger>
- Friberg, J. H., & Midtbøen, A. H. (2017, 02. februar). Innvandrernes etterkommere: Teoretiske og komparative perspektiver. *Norsk sosiologisk tidsskrift*. *1*(1), 5-14. <https://doi.org/10.18261/issn.2535-2512-2017-01-01>
- Henriksen, I. M., Levang, L. E., Skaar, M. & Tjora, A. (2017). *Vår sosiale virkelighet*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Ihle, R. (2017, 16. mars). Integrering – samfunnsfellesskapets opptakskrav? *49*(4), 10 – 17. Hentet fra https://www.idunn.no/plan/2017/01/integrering_samfunnsfellesskapets_opptakskrav
- Krueger, R. A., & Casey, M. A. (2000). *Focus Groups: A Practical Guide for Applied Research*(3rd. ed.). Hentet fra <http://web.ebscohost.com/ehost/ebookviewer/ebook/bmxLYmtfXzYzMjczX19BTg2?sid=1c9bc972-ba1c-4341-ad82-16d2ae8d4369%40pdc-v-sessmgr04&vid=0&format=EB&rid=1>
- Odden, G. (2018). *Internasjonal migrasjon*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Ritzer, G. & Stepnisky, J (2018). *Sociological Theory* (10. Utgave.). London: Sage publications.
- Røde Kors. (2020). Fellesverket – aktivitetshus for ungdom. Hentet 04. april 2020 fra <https://www.rodekors.no/tilbudene/fellesverket/>
- Røde Kors. (2020). Om Røde Kors-bevegelsen. Hentet 04. april 2020 fra <https://www.rodekors.no/om/bevegelsen/>
- Røde Kors. (2020). Om Røde Kors. Hentet 04. april 2020 fra <https://www.rodekors.no/om/>
- Røde Kors. (2020). Trondheim Røde Kors. Hentet 04. april 2020 fra <https://www.rodekors.no/lokalforeninger/sor-trondelag/trondheim/>
- Store Norske Leksikon. (2019, 31. desember). Innvandrere. Hentet fra <https://snl.no/innvandrere>

Store Norske Leksikon. (2018, 20. februar). Segregering. Hentet fra <https://snl.no/segregering>

Statistisk Sentralbyrå. (2020). Personer med flyktningbakgrunn. Hentet 01. februar 2020 fra

<https://www.ssb.no/statbank/table/08382/tableViewLayout1/>

Tjora, A. (2017). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis*. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Tjora, A. (2018). *hva er FELLESSKAP*. Oslo: Universitetsforlaget.

Wedén, A. S. (2015, 11. september). Dette må du vite om flyktningkrisen. VG. Hentet 21. mai 2020 fra <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/o0R8R/dette-maa-du-vite-om-flyktningkrisen>